

Την αθωωτική απόφαση του Αρείου Πάγου μόνο οι μισές Ερινύες την δέχτηκαν. Οι άλλες μισές συνέχισαν να κυνηγούν τον Ορέστη. Επειδή, για την περίπτωση, οι Ερινύες έπαψαν να είναι μόνο τρεις. Προστέθηκαν Άρπυιες, Γριές κι όλα τα φοβερά και τρομερά παιδιά της Νύχτας. Τον κυνηγούσαν χωρίς σταματημό, σε κάμπους και βουνά. Ο Ορέστης έφθασε στα έσχατα όρια της αντοχής. Γι' άλλη μια φορά, κατέφυγε στους Δελφούς. Αφού ο Απόλλωνας δεν τον προστάτευε, παρ' όλο που δική του εντολή εκτέλεσε, ήταν αποφασισμένος να παραμείνει εκεί χωρίς φαγητό και νερό ώσπου να πεθάνει. Απ' όσα γνωρίζουμε, ήταν η πρώτη απεργία πείνας στα παγκόσμια χρονικά.

Ο Απόλλωνας κάμφθηκε. Ο Ορέστης επρόκειτο να απαλλαγεί οριστικά από τις Ερινύες αλλά, προηγουμένως, έπρεπε να φέρει στην Αττική το ξόανο της Άρτεμης, ένα ξύλινο άγαλμα που είχε πέσει από τον ουρανό και φυλασσόταν στον ναό της θεάς, στους Ταύρους, μια πόλη στη μακρινή Σκυθία. Εκείνο που ο ήρωας αγνοούσε, ήταν ότι ιέρεια στον ναό της Άρτεμης, στους Ταύρους, ήταν η αδελφή του, η Ιφιγένεια. Όλοι την ήξεραν για θυσιασμένη στην Αυλίδα αλλά η θεά την είχε αρπάξει την τελευταία στιγμή και την είχε μεταφέρει μακριά. Αναγκαστικά, ο Ορέστης ξεκίνησε για το μακρινό ταξίδι. Σύντροφός του κι αυτή τη φορά ήταν ο πιστός φίλος του, Πυλάδης. Το τι έγινε εκεί, περιγράφεται στην τραγωδία του Ευριπίδη, «Ιφιγένεια εν Ταύροις», η οποία διδάχτηκε στα 413 π.Χ., χρονιά που ο ποιητής δίδαξε και την «Ηλέκτρα» του.

Το σκηνικό παρουσιάζει την πρόσοψη ναού. Από το επιστήλιο κρέμονται νεκροκεφαλές, όπλα και σκελετοί. Ανήκουν σε ξένους που ξέπεσαν εκεί και θυσιάστηκαν στην Άρτεμη, σύμφωνα με αρχαία συνήθεια των κατοίκων. Από τον ναό βγαίνει η Ιφιγένεια. Τρομαγμένη, διηγείται τα όσα της έχουν συμβεί από τη θυσία της στην Αυλίδα ως τη σωτηρία της από την Άρτεμη και τη μεταφορά της στους Ταύρους. Στην θλίψη της έχει προστεθεί κι ένα κακό όνειρο που την κάνει να πιστεύει ότι ο αδελφός της, ο Ορέστης, είναι νεκρός. Μάλιστα, ετοιμάζεται να κάνει νεκρικές σπονδές προς τιμή του. Ξαναμπάνει στον ναό, ενώ στη σκηνή μπαίνουν ο Πυλάδης και ο Ορέστης. Ο μητροκτόνος διηγείται τους λόγους που τον έφεραν ως εκεί. Το φρικιαστικό σκηνικό τον έχει πείσει ότι βρίσκεται στο σωστό μέρος. Συμφωνεί με τον Πυλάδη να κλέψουν το άγαλμα της Άρτεμης, τη νύχτα.

Βγαίνουν, ενώ έρχεται ο Χορός από δεκαπέντε Ελληνίδες, σκλάβες που ο βασιλιάς των Ταύρων έχει παραχωρήσει στην Ιφιγένεια. Τραγουδούν προς τιμή της θεάς νοσταλγώντας την πατρίδα τους. Έρχεται και η Ιφιγένεια και προσφέρει τις νεκρικές τιμές στον Ορέστη. Χορός και Ιφιγένεια μοιρολογούν.

Ένας βοσκός καταφθάνει για να αναγγείλει τη σύλληψη δυο ξένων, τους οποίους θα φέρουν εκεί για να θυσιαστούν στην θεά. Όταν αυτός φεύγει, η Ιφιγένεια αναρωτιέται τι έχει γίνει με την καρδιά της. Ως τότε, λυπόταν τους ξένους που υποχρεωνόταν να θυσιάσει. Αυτή τη φορά, η καρδιά της έγινε πέτρα. Δεν υπάρχει μέσα της χώρος για λύπες. Εξακολουθεί βέβαια να θεωρεί φριχτό το έθιμο των Ταύρων να θυσιάζουν ανθρώπους. Οι θεοί δεν μπορεί να είναι ανθρωποφάγοι.

Ο Χορός υποθέτει ότι οι αιχμάλωτοι είναι ναυτικοί, αναπλάθει το ταξίδι τους τραγουδώντας κι εύχεται να έρθουν κάποτε Έλληνες να τις σώσουν από τη σκλαβιά.

Βοσκοί σέρνουν στη σκηνή δεμένους τον Ορέστη και τον Πυλάδη, έτοιμους να θυσιαστούν. Η Ιφιγένεια τους λυπάται, χωρίς να ξέρει, ποιοι είναι. Τους ρωτά. Ο Ορέστης αποφεύγει να πει το όνομά του. Λέει ότι είναι Μυκηναίος, την πληροφορεί ότι έπεσε η Τροία και της διηγείται, τι έχουν γίνει διάφοροι ήρωες. Η Ιφιγένεια έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον Αχιλλέα και τους δικούς της. Ο Αχιλλέας πέθανε. Ο Αγαμέμνονας δολοφονήθηκε από την Κλυταιμνήστρα κι αυτή από τον Ορέστη. Ναι. Ζει ο Ορέστης. «Ζει ελεεινός και παντού και πουθενά». Η ιέρεια δεν στέκεται στην επεξήγηση. Της αρκεί ότι ο αδελφός της είναι ζωντανός. Προτείνει στον ξένο να τον σώσει, να πάει στον Ορέστη ένα γράμμα. Ο άλλος, όμως, πρέπει να μείνει και να θυσιαστεί.

Ο Ορέστης, πάντα χωρίς να λέει ποιος είναι, προτείνει να δοθεί το γράμμα στον Πυλάδη ώστε να τον σώσει. Προθυμοποιείται να θυσιαστεί ο ίδιος αντί για τον φίλο του που τον ακολούθησε για να τον συνδράμει. Ο Χορός κλαίει για τον Ορέστη, χαίρεται για τον Πυλάδη. Αναρωτιέται αυτός, ποιος από τους δυο είναι ο πιο δυστυχημένος κι ο Χορός συμφωνεί μαζί του. Η Ιφιγένεια δίνει στον Πυλάδη το γράμμα και, για την περίπτωση που αυτό θα χανόταν, του λέει και το περιεχόμενό του. Είναι η ιστορία της, από την ημέρα της θυσίας της ως τη μεταφορά της στους Ταύρους. Επιτέλους, οι δυο φίλοι ανακαλύπτουν ότι μπροστά τους έχουν την Ιφιγένεια. Της αποκαλύπτουν ποιοι είναι και για ποιο λόγο βρέθηκαν εκεί. Το στιγμιότυπο της Ιφιγένειας που, από χαροκαμένη αδελφή, μεταβάλλεται μέσα σε λίγες στιγμές σε ευτυχισμένη κι αγκαλιάζει τον ως πριν από λίγο θεωρούμενο νεκρό αδελφό της, θεωρείται μια από τις πιο συγκλονιστικές σκηνές του παγκόσμιου θεάτρου. Χαρούμενη ετοιμάζεται για την κλοπή του αγάλματος και την απόδραση όλων.

Ο Χορός τραγουδά τη νοσταλγία του για την πατρίδα και την ζήλια του για την Ιφιγένεια που θα φύγει.

Έρχεται ο Θόας, ο βασιλιάς των Ταύρων, να βεβαιωθεί ότι οι ξένοι θυσιάστηκαν κατά τα έθιμά τους. Η Ιφιγένεια του εξηγεί ότι η θυσία αναβλήθηκε για λόγους ανωτέρας βίας. Οι ξένοι είναι μολυσμένοι από τον φόνο της μητέρας τους. Για να θυσιαστούν, πρέπει πρώτα να καθαρθούν μαζί με το άγαλμα της Άρτεμης. Ο καθαρμός πρέπει να γίνει σε ερημική ακρογιαλιά. Με τον λαό κλεισμένο στα σπίτια και τον βασιλιά στον ναό, για να μη μianθούν.

Ο Θόας εκφράζει την ευαρέσκειά του στην Ιφιγένεια που σκέπτεται το καλό της χώρας και διατάζει να εκτελεστούν τα όσα εκείνη ζήτησε. Η Ιφιγένεια με το άγαλμα και τους δυο ξένους ξεκινούν για τον τόπο του καθαρμού.

Ο Χορός τραγουδά προς τιμή του Απόλλωνα, βέβαιος ότι θα επαληθευτεί ο χρησμός του και οι ξένοι με το άγαλμα και την Ιφιγένεια θα γλιτώσουν.

Ένας αγγελιαφόρος έρχεται να πει στον βασιλιά ότι τον κορόιδεψαν. Η Ιφιγένεια και οι ξένοι, έχοντας μαζί τους το άγαλμα, μπήκαν σ' ένα πλοίο και πλέουν προς την έξοδο του λιμανιού. Η θαλασσοταραχή τους εμποδίζει να κάνουν γρήγορα. Αν ο βασιλιάς βιαστεί, μπορεί και να τους προλάβει. Ο Θόας διατάσσει να τους συλλάβουν κι απειλεί τον Χορό ότι θα τις τιμωρήσει ως συνενόχους. Είναι η Αθηνά η από μηχανής θεά που εμφανίζεται στη σκηνή. Διατάσσει τον βασιλιά να μην κυνηγήσει τους φυγάδες καθώς εκτελούν εντολή του Απόλλωνα κι επιπλέον του ζητά να στείλει τα κορίτσια του Χορού στις πατρίδες τους.

Εντολές υπάρχουν και για τον Ορέστη. Η Αθηνά τον προστάζει να πάει στις Αλές της Αττικής (σημερινή Ραφήνα), να χτίσει ναό και να στήσει εκεί το άγαλμα, στο οποίο να δοθεί ονομασία που να θυμίζει τις περιπλανήσεις και τα βάσανά του. Είναι η Άρτεμη Ταυροπόλος. Το πρώτο συνθετικό, Ταύρο, θυμίζει τους Ταύρους της Σκυθίας. Το δεύτερο, πόλος, την περιπλάνηση (πολέω σημαίνει περιπλανιέμαι). Όσο για την Ιφιγένεια, την διατάζει να γίνει ιέρεια της θεάς Άρτεμης στην Βραυρώνα.

(τελευταία επεξεργασία, 29 Απριλίου 2022)

